

Respect pentru oameni și cărți

A L I C E   M U N R O

Dragostea unei femei cumsecade

Traducere din limba engleză
ADRIANA BĂDESCU

CUPRINS

Dragostea unei femei cumsecade	7
Jakarta	97
Insula Cortes	142
Doar secerătorii	178
Copiii rămân	221
Putred de bogată	261
Înainte de schimbare.....	308
Visul mamei	355
Nota autoarei.....	413

DRAGOSTEA UNEI FEMEI CUMSECADE

Există în Walley, de două decenii încoace, un muzeu în care sunt păstrate fotografii, putineie, hamuri de cal, vechi scaune de bărbier, un decojitor de mere greu de folosit și diverse curiozități precum simpaticii izolatori din sticlă și portelan folosiți odinioară la stâlpii de telegraf.

Tot acolo e o cutie roșie inscripționată D.M. WILLENS, OPTICIAN, cu o etichetă pe care se poate citi: „Deși nu este foarte veche, această trusă de instrumente optometrice are o deosebită semnificație locală, deoarece i-a aparținut domnului D.M. Willens, care s-a înecat în râul Peregrine în 1951. Trusa a scăpat cu bine din catastrofă și ne-a fost trimisă de un donator anonim pentru a o include în colecția noastră.“

Oftalmoscopul te-ar putea duce cu gândul la un om de zăpadă. Adică partea lui de sus – cea care e fixată pe mânerul gol la interior: un disc mare cu unul mai mic deasupra. În discul mare e o gaură prin care să te uiți în timp ce prin față ei trec diverse lentile. Mânerul e greu fiindcă are încă bateriile înăuntru. Dacă scoți bateriile și pui cilindrul prevăzut cu câte un disc la fiecare capăt, îi poți ataşa un cablu electric. Dar puteau apărea

situării în care instrumentul să fie folosit în locuri unde nu există curenț electric.

Retinoscopul pare mai complicat. Sub clema rotundă de prins pe frunte se află ceva ca un cap de spiduș, cu o față plată și rotundă și un căpăcel metalic țuguiat. Capul e înclinat la un unghi de patruzeci și cinci de grade față de un tub subțire, în capătul căruia ar trebui să strâlungească o lumină. Fața plată, din sticlă, e un fel de oglindă întunecată.

Întreaga ei suprafață e neagră, dar numai din cauză că e vopsită. În unele locuri, unde trebuie să fi stat de cele mai multe ori mâna opticianului, vopseaua a dispărut, iar în locul ei se vede metalul argintiu lucios.

I. JUTLAND

Locul acela se numea Jutland. Odinioară, acolo fusese să o moară și un fel de mică aşezare, dar toate dispăruseră înainte de sfârșitul secolului trecut, și de fapt zona nu fusese niciodată cine știe ce. Mulți credeau că-și promise numele în amintirea celebrei bătăliei a Iutlandei din Primul Război Mondial, numai că totul era deja o ruină înainte ca bătălia să se fi purtat măcar.

Cei trei băieți care veniseră acolo într-o dimineață de sâmbătă, pe la începutul primăverii lui 1951, credeau – la fel ca majoritatea copiilor, de altfel – că numele provine de la vechile bucăți de lemn care ieșeau din pământ pe malul râului și de la celealte scânduri groase care se ițeau din apă, formând un soi de palisadă inegală. (Lemnele erau de fapt rămășițele unui dig construit înainte de apariția cimentului.) Doar scândurile,

Respect pentru oameni și cărti

grămadă de pietre de fundație, o tufă de liliac, câțiva meri uriași deformăți de putregaiul negru și șanțul puțin adânc al scocului de moară năpădit de buruieni în fiecare vară mai amintea de ceea ce fusese cândva.

Există și un drum, sau mai bine zis o potecă desprinsă din șoseaua spre oraș, însă aceasta nu fusese niciodată pietruită, iar pe hărți apărea doar ca o linie punctată, un drum provizoriu. Era folosit mai mult vara, de cei care se duceau la râu să facă o baie, sau noaptea, de cuplurile care căutau un loc ferit unde să-și parcheze mașina. Spațiul largit care permitea întoarcerea automobilelor se afla înainte de șanț, dar în anii ploioși zona era atât de năpădită de urzici, pălămidă și cucută, încât mașinile erau nevoie uneori să dea cu spatele până la șosea.

În acea dimineață primăvăritică, urmele de pneuri până la mal erau ușor de văzut, însă cei trei băieți nu le luară în seamă, fiindcă mintea nu le stătea decât la înot. Sau cel puțin aşa-i spuneau ei, înot; când se întorceau în oraș, susțineau sus și tare că înotaseră la Jutland înainte chiar ca zăpada să se fi topit.

Era mai rece aici, în amonte, decât în vale, aproape de oraș. Nici un copac nu înfrunzise încă – singurele pete de verde erau de la smocurile de ceapă-ciorască și de la gălbenelele fragede ca spanacul risipite de-a lungul fiecărui pârâiaș care-și croia drum spre râu. Pe malul celălalt, sub un pâlc de cedri, băieții văzură ceea ce căutau de fapt – un dâmb lung și scund de zăpadă îndărătnică, cenușie ca piatra.

Chiar până la apă.

Respect pentru oameni și cărti

Și de pe el sareau în râu și-i simțeau răceala lovindu-i ca niște pumnale de gheață. Pumnale de gheață ce le țășneau de sub pleoape și li se însigheau în țeastă pe dinăuntru. Dădeau din brațe și din picioare de câteva ori, apoi ieșeau tremurând, cu dinții clănținindu-le; își trăgeau hainele pe membrele amorțite și simțeau dureroasa reentrare în drepturi a corpului la imboldul săngelui impulsionat și al mulțumirii că laudele nu le vor fi mincinoase.

Urmele pe care nu le văzuseră treceau drept prin șanț, în care nu creștea nimic acum, mai era doar iarba uscată, în culoarea paialui, de anul trecut. Prin șanț și apoi în râu, fără să se întoarcă. Băieții călcaseră peste ele, iar acum erau deja suficient de aproape de apă pentru ca atenția să le fie atrasă de ceva și mai uimitor decât dârele de pneuri.

Apa avea un luciu albastru-pal care nu era dat de oglindirea cerului. Era o mașină întreagă, culcată pieziș în iazul morii, cu botul și roțile din față în mâlul de pe fund și cu portbagajul aproape ieșind din apă. Albastru-deschis era pe atunci o culoare neobișnuită pentru o mașină, la fel ca forma ei rotunjită. Așa că băieții știrură imediat. Era mașinuța englezescă, Austinul, singura de felul ei din întregul comitat. Îi aparținea domnului Willens, opticianul – care arăta ca o caricatură atunci când o conducea, fiindcă era un ins scund, dar îndesat, cu umeri lați și capul mare. Întotdeauna părea înghesuit în mașinuța lui, ca într-un costum mult prea strâmt.

Mașina avea o trapă în plafon, pe care domnul Willens o deschidea când vremea era frumoasă. Acum era deschisă. Dar nu se vedea prea bine ce era înăuntru.

Respect pentru oameni și cărti

Culoarea făcea ca mașina să se distingă clar în apă, însă apa în sine nu era chiar limpede și încețoșa tot ce nu era viu colorat. Băieții se lăsară pe vine pe mal, apoi, așezăți pe burtă, își întinseră capetele ca niște țestoase, străduindu-se să vadă mai bine. Era ceva întunecat și blânos, ceva ca o coadă de animal mare, care ieșise prin trapa din acoperiș și se legăna alene în apă. În curând își dădură seama că era un braț în mânecca unei jachete închise la culoare, dintr-un material greu și păros. Lăsa impresia că, în mașină, trupul unui bărbat – probabil al domnului Willens – ședea într-o poziție nefirească. Forța apei – fiindcă până și în iazul morii apa avea o forță deosebită în perioada asta a anului – trebuie să-l fi ridicat de pe scaun împingându-l de colo colo, astfel că un braț ajunsese până aproape de plafonul mașinii, iar celălalt ieșise prin trapă. Capul îi era probabil undeva jos, lipit de portiera stângă. Una din roțile din față era mai adânc cufundată în mâl decât cealaltă, ceea ce înseamnă că mașina era înclinată atât în lateral, cât și din spate în față. De fapt, trebuia ca geamul portierei să fi fost deschis și capul să iasă în afară pentru ca restul trupului să fie prins în poziția aceea. Dar băieții nu puteau vedea toate astea. Își imaginau fața domnului Willens aşa cum o știau – mare și pătrăoasă, deseori încruntată, dar niciodată cu adevărat amenințătoare. Părul cărlionțat îi era roșcovan sau arămiu în creștet și pieptănăt în diagonală pe frunte. Sprâncenele îi erau mai închise la culoare decât părul, groase și stufoase ca niște omizi lipite deasupra ochilor. Chipul lui li se părea oricum grotesc, aşa cum li se păreau de altfel multe chipuri de adulți, aşa că nu s-ar fi speriat dacă l-ar fi văzut

Respect pentru oameni și cărti

În acel moment, după înc. Însă tot ce puteau vedea era brațul cu mâna lui alburie. Și o vedeau chiar bine, după ce se obișnuiseră să privească prin apă. Plutea acolo tremurândă și nehotărâtă, ca o pană, deși părea solidă, ca făcută dintr-un aluat. Și la fel de banală, odată ce te obișnuiai cu ideea că e acolo. Unghiile arătau ca niște fețe mici, bine desenate, cu aerul lor intelligent ca de întâmpinare, de ignorare judicioasă a circumstanțelor în care se aflau.

— Fir-aș să fiu! exclamară băieții, cu o energie crescândă și pe un ton de profund respect, ba chiar de grăditudine. *Fir-aș să fiu!*

Era prima lor ieșire pe anul acesta. Veniseră pe podul de peste râul Peregrine, podul cu două arce și o singură bandă pe sens, căruia în zonă i se spunea Poarta Iadului sau Capcana Morții, deși curba strânsă pe care o făcea drumul în capătul său sudic era mai periculoasă decât podul în sine.

Există și un drum pietonal, dar ei nu-l foloseau. Nu-și amintea să-l fi folosit vreodată. Poate cu ani în urmă, când erau atât de mici încât mergeau ținuți de mâna. Însă vremea aceea pierise pentru ei; nu acceptau să-o recunoască nici măcar atunci când le erau arătate dovezi sub forma fotografiilor sau când erau siliți să le asculte în cadrul conversațiilor din familie.

Străbăteau acum pragul din metal aflat pe celaltă latură a podului, vizavi de calea pietonală. Era lat cam de douăzeci de centimetri și se înălța cam la treizeci deasupra punții propriu-zise a podului. Râul Peregrine gonea cu povara lui hibernală de gheață și zăpadă, acum

Respect pentru oameni și cărti

topite, spre lacul Huron. Abia se retrăsese între maluri după revărsarea anuală care transforma lunca în lac, smulgea din rădăcini copacii tineri și distrugea toate bărcile și acareturile la care ajungea. Cu mâlul adunat de pe câmp și cu lumina palidă a soarelui oglindindu-se pe suprafața ei, apa semăna cu o budincă de vanilie ce clocotea pe foc. Dacă însă cădeai în ea, îți îngheța săngele în vene și erai aruncat direct în lac, dacă nu te izbeai mai întâi de contraforții podului.

Mașinile îi claxonau – un avertisment sau un reproș –, dar puștii nu se sinchiseau. Mergeau în sir indian, absorbiți în ei își ca niște somnambuli. Apoi, la capătul nordic al podului, coborâră pe pământ, căutând potecile pe care le știau de cu un an înainte. Însă revărsarea abia trecuse, și potecile nu erau ușor de urmat. Trebuia să-ți croiești calea prin desisul culcat la pământ și să sari de pe un smoc de iarbă nămoloasă pe altul. Uneori săreau neatenți și aterizau în noroi sau în băltile cu apă stătută; odată ce se udau lângă picioare, deja nu le mai păsa unde anume calcă. Dimpotrivă, șontâcăiau prin nămol și pleoscăiau în bălti pentru ca apa să le treacă de marginea ghetelor din cauciuc. Vântul călduț smotocea norii în caiere de lână veche, iar ciorile și pescărușii se ciorovăiau, lansându-se în plonjoane pe fața apei. Ului dădeau roată deasupra lor, la pândă; mă călendrii abia se întorseră, iar mierlele cu aripi roșii zburătăceau în perechi, atrăgându-ți privirea de parcă ar fi fost înmuite în vopsea.

– Trebuia să fi adus una de douăzeci și doi.

– Trebuia să fi adus una de calibrul doisprezece.

Respect pentru oameni și cărti

Erau prea mari ca să mai ațintească bețe și să imite zgomotul împușcăturilor. Vorbeau cu un ton neglijent de regret, de parcă armele le-ar fi fost mereu la îndemâna.

Urcără pe malul nordic spre un loc nisipos. Țestoasele ar fi trebuit să-și depună ouăle în nisipul acela, dar era prea devreme pentru asta și, de fapt, povestea cu ouăle de țestoasă era veche; nici unul dintre ei nu văzuse vreodată un ou. Totuși, scormoniră cu picioarele în nisip, pentru orice eventualitate. Apoi se uitări în jur, căutând locul în care, primăvara trecută, unul dintre ei, însoțit de un alt băiat, găsise un os de vacă, adus de ape din cine știe ce grămadă de resturi. Era știut că în piece an râul lua cu el și ducea în alte părți o sumedenie de lucruri bizarre, interesante sau neașteptate. Colaci din sârmă, o scară intactă, o lopată îndoită, un ceaun. Osul de vacă rămăsese proptit într-o creangă de oțetar – ceea ce părea cum nu se poate mai potrivit, fiindcă toate ramurile aceleia netede arătau ca niște coarne de vacă ori de cerb, unele având și câteva boabe ruginii.

Scotociră în jur o vreme – Cece Ferns le arătase precis creanga cu pricina –, dar nu găsiră nimic.

Cece Ferns și Ralph Diller găsiseră osul; întrebă ce făcuseră cu el, Cece spusese că Ralph îl luase. Cei doi băieți care-l însoțeau acum – Jimmy Box și Bud Salter – știau motivul. Cece nu putea să ducă acasă nimic, cu excepția lucrurilor destul de mici încât să le poată ascunde ușor de tatăl lui.

Mai vorbiră o vreme despre lucrurile trebuincioase pe care le mai puteau găsi ori pe care le găsiseră în anii trecuți. Scândurile de gard puteau fi folosite pentru

Respect pentru oameni și cărti

a construi o plută, bucătile de lemn puteau fi adunate pentru o viitoare colibă sau pentru o barcă. Un adevărat noroc ar fi fost să pună mâna pe niște capcane de bizami. Ei, atunci să vezi treabă! Puteai să aduni lemne suficiente pentru ramele de întins pielea și să șterpelești cuțitele de jupuit. Își spuseră că vor pune stăpânire pe un şopron gol pe care-l știau, cel de pe cărarea care se înfundă, dincolo de fostele grajduri pentru caii de poștă. Era un lacăt pe ușă, dar probabil că puteai să intri pe fereastră, dând obloanele jos seara și punându-le la loc în zori. Puteai să iei cu tine o lanternă ca să-ți faci lumină. Ba nu, un felinar. Puteai să jupoi bizamii, să le tăbăcești pieile și să le vinzi pe o grămadă de bani.

Proiectul devenise atât de real în mintea lor, încât începuseră să-și facă griji pentru prețioasele piei lăsate toată ziua în şopron. Unul dintre ei trebuia să stea de pază cât timp ceilalți colindau pe la capcane. (Nici unul nu pomenea de școală.)

Așa vorbeau de când ieșiseră din oraș. Vorbeau de parcă ar fi fost de capul lor – sau pe aproape –, de parcă n-ar fi trebuit să meargă la școală, să trăiască împreună cu familiile lor și să suporte toate neajunsurile la care-i condamna vârsta. Și de parcă natura și acareturile celorlalți oameni le-ar fi furnizat tot ce le trebuia pentru aventurile pe care le aveau în vedere, cu un risc și un efort neglijabile din partea lor.

O altă schimbare în felul în care-și vorbeau acolo, la râu, era aceea că renunțaseră să mai folosească nume. Oricum, rar își spuneau pe nume unii altora – nu foloseau nici măcar diminutivele din familie, precum Bud. Dar la școală aproape toți aveau porecle, unele legate

Respect pentru oameni și cărți

de felul în care arăta sau vorbea insul cu pricina, ca Ochiosu' sau Bâlbâitu', iar altele, ca Bubă-n fund ori Găoază de găină, inspirate de incidente reale sau imaginea din viața respectivilor ori din viața fraților, taților sau a unchilor lor, caz în care supranumele erau transmise de la o generație la alta. La acestea renunțau când cutreierau prin luncă ori desisuri. Dacă aveau nevoie să se strige între ei, spuneau doar „Hei!“ Chiar și folosirea unor porecle scandalioase și obscene, de care adulții habar n-aveau, le-ar fi stricat sentimentul pe care-l aveau pe atunci, că infățișarea, obiceiurile, rudele și trecutul personal erau, pentru ei și unii pentru alții, de la sine înțelese.

Și totuși, nu se considerau mai deloc ca fiind prieteni. Nici unul n-ar fi zis despre altul că-i era cel mai bun prieten ori pe locul al doilea în lista celor mai buni prieteni, și nici n-ar fi jonglat cu numele de pe acea listă, aşa cum făceau fetele. Oricare dintr-un grup de cel puțin zece-doisprezece băieți îi putea lua oricând locul unuia dintre cei trei de aici, și ar fi fost acceptat de ceilalți în același mod. Majoritatea membrilor găștii aveau între nouă și doisprezece ani, prea mari deja pentru a fi îngrădiți de gardurile curților și totuși prea mici ca să aibă o slujbă – chiar una ușoară, ca măturatul trotuarului în fața prăvăliilor sau livrarea mărfurilor cu bicicleta. Cei mai mulți locuiau la marginea de nord a orașului, ceea ce însemna că era așteptat din partea lor să-și ia o asemenea slujbă imediat ce ajungeau la vîrstă potrivită și că nici unul nu avea să fie trimis la colegii ca Appleby sau Upper Canada. Pe de altă parte, nici unul nu locuia într-o cocioabă și nu avea vreo rudă

Respect pentru oameni și cărți

în pușcărie. Și totuși, se deosebeau mult prin felul în care trăiau acasă și ceea ce se aștepta de la ei în viață. Deosebirile dispăreau însă îndată ce treceau dincolo de închisoare, de silozul de cereale și de turlele bisericii, acolo unde nu mai ajungeau până la ei bătăile orologiu-lui de la tribunal.

Drumul înapoi îl parcurseră în grabă. Uneori aproape în pas de alergare, dar nu chiar. Gata cu săriturile, cu tăărăgă-narea și cu stropelile în bălti, iar gălăgia pe care o făcuseră la venire, urletele și chiuiturile erau și ele uitate. Orice urmă a apelor revărsate era remarcată, dar lăsată în plata Domnului. De fapt, mergeau aşa cum ar fi făcut-o adulții, într-un ritm constant și pe cel mai rezonabil traseu, conștienți de locul către care se duceau și de ceea ce trebuia făcut mai departe. Aveau înaintea lor ceva, o imagine în fața ochilor care se interpunea între ei și lume – aşa cum păreau să aibă majoritatea adulților. Iazul, mașina, brațul, mâna. Știau oarecum că, o dată ajungeau într-un loc anume, aveau să înceapă să strige. Aveau să intre în oraș tipând și răspândind vestea în dreapta și-n stânga, și toată lumea avea să rămână încremenită, încercând s-o asimileze.

Traversară podul ca de obicei, pe pragul din metal, fără să aibă conștiința riscului, a propriului curaj sau a nonșalanței afișate. La fel de bine ar fi putut merge pe partea pietonală.

În loc să urmeze drumul cotit care ducea atât în port, cât și în piață, urcară direct pe mal, pe o alei ce ajungea în apropierea remizei de cale ferată. Orologiul bătu sfertul de oră. Douăsprezece și un sfert.